

УДК 613.955

Л. М. Черноватий, В. М. Хайруліна, М. А. Удовенко

**ПРИНЦИПИ РОБОТИ УКРАЇНСЬКОГО КОЛЕЖУ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Збереження та зміцнення здоров'я дітей і підлітків має виключне значення для сучасної школи. І хоча освітня функція школи залишається провідним аспектом її діяльності, важливим чинником в оцінці рівня і якості навчання стає стан здоров'я школярів.

Зі вступом до школи на дитину починає впливати цілий комплекс несприятливих факторів. Незвична обстановка, підвищені вимоги щодо психологічної діяльності, володіння собою, дисципліна, довготривале сидіння за столом під час виконання домашніх завдань. Знижується сила і працездатність скелетної мускулатури, спричиняє плоскостопість, затримує віковий розвиток, спритність, витривалість, пластичність. У цей період життя дитини фізичне виховання і руховий режим набувають особливого значення.

За умов, що склалися в нашій державі, вкрай необхідно підтримувати організм дітей і молоді проведенням комплексних оздоровчих заходів, щоб підвищити процеси його саморегуляції, самовідновлення, що надзвичайно важливо для фізичного, психічного й інтелектуального розвитку дитини, а також для адаптації дитячого організму.

Покращити стан здоров'я дітей і молоді можна лише шляхом перебудови системи освіти та виховання особистості, набуття знань, що дозволяють окремій людині здійснювати гармонійний розвиток згідно з темпами та вимогами еволюційно-історичного розвитку суспільства. Йдеться не лише про фізичне вдосконалення людини, її етичну переорієнтацію й одухотворення, але й про реальні зміни якісного стану свідомості, самосвідомості та їхньої взаємодії, чим і обумовлена *актуальність даної роботи*.

Основними принципами, що визначають особливості сучасної педагогічної теорії і практики, є демократизація всієї системи освіти, принцип змагання, принцип гуманізації, принцип креативності - орієнтації на інноваційні процеси у педагогіці, на формування творчої особистості.

У навчальних закладах нового типу змінюється і збагачується координаційна функція. Вона передбачає як взаємодію окремих ланок управлінської системи всередині ліцею чи гімназії, так і координацію навчального закладу з вищими навчальними закладами, інтеграцію з соціокультурним середовищем.

Принципово новий аспект взаємозв'язків школи з вищим навчальним закладом виявляється в тому, що ВНЗ не лише допомагає педагогічним кадрам, але й є базою для проведення окремих навчальних занять, і є співкерівником, який несе відповідальність і безпосередньо зацікавлений у позитивних наслідках спільної діяльності.

Модель управління школою нового типу

Рис. 1. Модель управління школою нового типу

У практиці управління школами нового типу дедалі більше уваги приділяють „педагогічному управлінню”, коли в центрі уваги керівника перебуває навчально-виховний процес. Вивчення досвіду керівників альтернативних навчальних закладів дає можливість визначити основи напрями педагогічного управління: становлення суб'єктності в управлінні навчальним закладом; залучення вчителів, учнів до досягнення нової

якості навчально-виховного процесу; регулювання і координація їх діяльності; контроль і вивчення результатів спільної діяльності суб'єктів управління.

Пріоритетним в діяльності Українського коледжу є:

- формування в учнів громадянської позиції, власної гідності, готовності до трудової діяльності, відповідальності за власні дії, долю суспільства і людства;
- створення якісно нових умов для розвитку національних традицій української педагогічної думки, відродження національної духовності і залучення до її формування учнів, учителів, батьків, громадськості;
- забезпечення умов для саморозвитку і самореалізації особистості та опанування учнями системою знань про природу, людину, суспільство;
- допрофесійна підготовка школярів з метою продовження навчання та трудової діяльності в загальнотехнічних, біомедичних та гуманітарних галузях;
- досягнення нової якості загальноосвітньої та загальнокультурної підготовки учнів, що передбачає гармонійний розвиток особистості, її здібностей, інтересів, обдарувань;
- формування в учнів практичних умінь і навичок для науково-дослідницької діяльності, роботи з електронно-обчислювальною технікою і технологіями;
- створення й апробація нових технологій навчання;
- проведення науково-дослідницької, експериментальної роботи з проблем удосконалення змісту освіти й організації навчально-виховного процесу.

В коледжі здійснюється:

§ переорієнтація навчального процесу на активні методи, залучення вчителів та учнів до дослідницької діяльності; прагнення оволодіти дослідницькими методами, педагогічною прогностикою, засобами передбачення результатів педагогічного впливу, проектування розвитку особистості вихованців, організація колективу на проведення досліджень;

§ поглиблене опанування новими інформаційними технологіями, що допомагає успішно вивчати інформатику на якісно новому рівні;

§ психологізація навчально-виховного процесу, оволодіння педагогами сучасними психолого-педагогічними діагностиками вивчення особистості, надання консультативної допомоги батькам, учням у їх саморозвитку та самореалізації. На базі коледжу працює республіканський науково-методичний центр „Психологічна служба в системі народної освіти”.

Розроблений комплекс заходів дав змогу створити оптимальний варіант системи виховної роботи, до якої входять: психологічна педагогічна підготовка вчителів і вихователів до експерименту; комплексне проектування завдань виховання, психічного розвитку учнів,

їх конкретизації; вибір оптимального змісту виховання; комплексне використання індивідуальних і групових форм та методів; координація впливів на особистість; організація самовиховання школярів, розвиток їхньої самодіяльності і самоврядування, співуправління; організація діалогічного спілкування, що ґрунтується на принципах довір'я в системі: учень-вихователь-керівник; інформаційно-методичне забезпечення виховного процесу, впровадження демократичних форм управління; врахування результатів вивчення особистості дітей у процесі організації виховної діяльності.

Створення коледжу як навчального закладу нового типу обумовлено закономірністю розвитку освіти в Україні на сучасному етапі. Одним з головних напрямів діяльності коледжу є всебічна демократизація шкільного життя, перехід до інтенсивної технології управління, раціональне використання можливостей нових економічних, соціальних і організаційних факторів, створення умов для реалізації здібностей кожного члена колективу з урахуванням його схильності, підготовки, індивідуальних особливостей.

В умовах коледжу найбільш повно здійснюється орієнтація на формування творчої особистості. Це досягається шляхом переорієнтації навчально-виховного процесу на активні методи, залучення викладачів та учнів до пошуково-дослідницької діяльності, оволодіння дослідницькими методами, психолого-педагогічною прогностикою, засобами передбачення результатів педагогічного впливу, проектування розвитку особистості вихованців [16].

У коледжі розробляються та впроваджуються сучасні системи та технології навчально-виховного процесу та його психологічного супроводу.

Інтерактивні методики навчання і виховання дозволяють дітям робити свідомий вибір, сприяють засвоєнню ними нових знань, завдяки чому вихованці набувають вмінь приймати свідомі рішення і відповідати за них.

Духовною та науково-теоретичною основою діяльності педагогів коледжу є творча спадщина В. О. Сухомлинського. Визначальне значення надає В. Сухомлинський системоутворюючому факторові – націленість всієї навчально-виховної роботи на формування у школярів високих моральних якостей. Сферою розвитку духу є моральне виховання. Виховання гармонічно розвинутої особистості може бути засновано лише на комуністичній моральності, що пронизує всі грані людської особистості, відкриваючи перед кожним шлях до цивільних, ідейних, творчих, трудових, естетичних цінностей. Центральний стрижень, без якого немислима гармонійна, всебічно розвинена особистість, по переконанню педагога, – це людяність у людині. Саме до цього стрижня прив'язує він усе, що здобувається дитиною в житті взагалі й у школі зокрема. „Без моральної чистоти втрачає зміст усе – освіта, духовне багатство, трудова майстерність, фізична досконалість”. За методиками

та програмами коледжу працюють загальноосвітні заклади Вінниччини, Кіровоградщини, Херсонщини та інших областей України.

Василь Олександрович вважав, що в процесі виховання значиму роль грають взаємини вчителя й учня. Тому вони повинні бути уважними, доброзичливими й зацікавленими.

Одним зі своїх найголовніших завдань сучасна школа визначає наближення процесу навчання й виховання до потреб і можливостей дитини та перетворення його на активну співпрацю учня й учителя. Ця мета й надихає педагогів на пошук, вироблення, освоєння таких освітніх форм, які б зробили навчально-виховний процес цікавим і захопливим, потрібним і престижним, які б щонайнадійніше забезпечили умови для розвитку в дітей потягу до знань, бажання примножувати свій інтелектуальний набуток, не зупинятися на досягнутому, для виявлення й плекання їхніх творчих здібностей, для виховання прагнень до морального самовдосконалення.

Отже, гуманістична педагогіка В. Сухомлинського продовжує активно втілюватися й розвиватися в житті сучасної школи, визначаючи ціннісні орієнтири освіти майбутнього.

Список використаної літератури

- 1. Виховний потенціал Українського коледжу:** Школи нового типа: опыт становления, технологи и перспективы. Часть 1. – Запорожье, 1993 – С. 75 – 77.
- 2. Гончаренко М. С.** Валеологические аспекты духовности. – Харьков, ХНУ им. В.Н.Каразина, 2007. – 400 с.
- 3. Український коледж.** Статут: Спецвипуск журналу „Рідна школа” – „Український коледж”. – Київ : 1993 – С. 6 – 18 (у співавторстві).

Черноватий Л. М., Хайруліна В. М., Удовенко М. А. Принципы работы Украинского колледжа имени В. О. Сухомлинского

В статье рассматривается учебно-воспитательная система, которая основана на теории В.Сухомлинского и внедрена в работу Украинского колледжа. Особое внимание уделяется развитию творческой личности, созданию соответствующих условий для формирования навыков здоровьесбережения учащихся в учебно-воспитательном процессе общеобразовательных учебных заведений.

Ключевые слова: школа, воспитание, учащиеся, личность, здоровье.

Черноватий Л. Н., Хайруліна В. Н., Удовенко М. А. Принципи роботи Українського коледжу імені В. О. Сухомлинського

В статті розглядається навчально-виховна система, яка заснована на теорії В.Сухомлинського і впроваджена в роботу Українського коледжу. Особлива увага приділяється розвитку творчої особистості, створенню відповідних умов для формування навичок здоров'язбереження учнів в навчально-виховному процесі загальноосвітніх навальних закладів.

Ключові слова: школа, виховання, учні, особистість, здоров'я.

Chernovatiy L. M., Khairulina V. M., Udovenko M. A. Pedagogical Principles of Work of the Ukrainian V. Sukhomlinsky College

Educational system that based the theory of V.Sukhomlynsky and improved in work of Ucranian college are observed in this article. The special attention is consist in development of constructive personality and creation of corresponding conditions to forming of healthcare inhabits of pupils in aducational process of the school.

Key words: school,educational process, pupils,personality,health.

Стаття надійшла до редакції 10.01.2013 р.

Прийнято до друку 24.01.2013 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Ткачова Н. О.